

**МІНІСТЕРСТВО
ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
УКРАЇНИ**

**MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS
OF UKRAINE**

Михайлівська площа, 1
м. Київ, 01018, Україна

Тел.: (044) 238 17 48; факс: (044) 238 18 88
E-mail: zsmfa@mfa.gov.ua
Web: <http://www.mfa.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00026620

1 Mykhailivska Square
Kyiv, 01018, Ukraine

«08» серпня 2016 р. № 72/12-904/3-1870
На № 138-6/6 від 05.07.2016

✓ Народному депутату України

О.С.Сотник

Копія: Апарат Верховної Ради України

Шановна Олено Сергіївно,

У відповідь на Ваш депутатський запит, оголошений на засіданні Верховної Ради України 15 липня 2016 року, щодо надання інформації про стан виконання Російською Федерацією окремих міжнародних договорів України повідомляємо таке.

Питання денонсації двосторонніх договорів з Російською Федерацією, а саме – так званого Великого договору 1997 року та договорів щодо умов перебування на території України Чорноморського Флоту РФ – неодноразово порушувалося народними депутатами, відколи Російська Федерація розпочала збройну агресію проти України. Разом з тим, МЗС не підтримувало відповідну ініціативу і до сьогодні така позиція Міністерства залишається незмінною.

На думку МЗС, неприйнятність денонсації Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та Російською Федерацією від 31 травня 1997 року (далі – Договір) полягає в тому, що цим Договором сторони закріпили фундаментальні домовленості щодо співробітництва між державами у найголовніших сферах співпраці на основі принципів взаємної поваги суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або загрози силою, невтручання у внутрішні справи, сумлінного виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань.

На виконання Договору укладено низку договорів за відповідними напрямками двостороннього співробітництва, найбільш важливим з яких у сучасних умовах є Договір між Україною і Російською Федерацією про українсько-російський державний кордон від 28 січня 2003 року.

На наше переконання, денонсація Договору українською стороною, навіть в умовах порушення його положень російською стороною, не відповідає інтересам України та матиме низку негативних наслідків, зокрема:

12.08.2016 12:59

195974

- послабить позиції України в контексті міжнародно-правового врегулювання конфлікту з РФ, можливості для якого створені Договором;
- поставить під загрозу дію Договору про кордон, створить формальний привід для російської сторони оспорювати визнаний нею раніше державний кордон України;
- скасує взяті за Договором Росією зобов'язання щодо забезпечення прав і свобод громадян України на території РФ;
- позбавить правових механізмів двосторонніх гарантій співробітництва у торговельно-економічній, транспортній, паливно-енергетичній, культурно-гуманітарній та інших сферах, з питань відносин власності, а також відповідних механізмів двосторонніх консультацій.

Схвалення рішення про денонсацію Україною Договору позбавить українську сторону можливості посилаючись на його порушення російською стороною під час дво- та багатосторонніх переговорів, обмежить можливості для діалогу з використанням усіх наявних політичних та правових механізмів.

Що стосується виконання сторонами базових угод з питань перебування на території України ЧФ РФ повідомляємо, що 31 березня 2014 року Держдумою РФ прийнято Федеральний Закон «Про припинення дій угод, що стосуються перебування ЧФ РФ на території України», внесений президентом РФ, яким російська сторона в односторонньому порядку, без консультацій з Україною та в порушення норм міжнародного права припинила їхню дію.

Російська сторона у своїх офіційних повідомленнях у березні-квітні 2014 року поінформувала Україну про припинення дії базових угод на підставі статей 61 та 62 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року (далі – Віденська конвенція), аргументуючи це припиненням існування об'єкту договору та докорінною зміною обставин.

У цьому зв'язку, українська сторона, відповідно до статті 65 та, враховуючи положення статей 54, 56, 61 і 62 Віденської конвенції, офіційно висловила заперечення щодо одностороннього припинення Росією дії базових угод.

Таким чином, для України базові угоди залишаються чинними. Відповідно, ЧФ РФ є таким, що продовжує тимчасово перебувати на території України на основі зазначених угод, зокрема на тій її частині (АР Крим та м. Севастополь), яка внаслідок збройної агресії РФ проти України та відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» має для України статус тимчасово окупованої.

Усі відповідні положення базових угод щодо тимчасового перебування ЧФ РФ на території України мають діяти в повному обсязі, в т.ч. і стосовно фінансових аспектів перебування флоту та відповідних механізмів взаєморозрахунків між сторонами за таке перебування. Про це Україна

неодноразово офіційно повідомляла Москву (квітень-травень 2014 року). Така позиція української сторони залишається і на сьогодні.

Збереження для України чинності цих угод надає нашій державі додаткові аргументи при розгляді питань компенсації завданої Україні внаслідок окупації та спроби анексії Автономної Республіки Крим та м. Севастополь шкоди, подальших переговорах щодо передислокації з території півострова українського корабельного складу, військового майна та техніки, захоплених Росією.

Натомість, на нашу думку, денонсація Україною базових угод фактично означатиме визнання Україною іншого, ніж передбачено угодами, статусу Чорноморського флоту РФ.

Щодо заходів, які реалізуються МЗС з метою притягнення Росії до міжнародно-правової відповідальності, в тому числі унеможливлення перебування російських військ на території АР Крим, надаємо в додатку відповідний інформаційний матеріал.

Додаток: згадане, на 2 арк.

З повагою,

**Заступник Міністра з питань
європейської інтеграції**

О.В.Зеркаль

Щодо звернення України до процедур мирного вирішення спорів у зв'язку з агресією РФ

Україна вживає заходів щодо притягнення РФ до міжнародно-правової відповідальності на кількох напрямках.

В контексті збройної агресії Російської Федерації, Україна довела до відома РФ численні факти вчинення нею актів агресії проти України і запропонувала вирішити наявний спір, шляхом звернення до Міжнародного суду ООН або до *ad hoc* арбітражу. У відповідь російська сторона обмежилася загальними, необґрунтованими запереченнями фактів, що свідчать про акти агресії проти України, відмовилася визнавати наявність спору та свою відповідальність.

Українська сторона також довела до відома російської сторони свою позицію щодо конкретних міжнародно-протиправних діянь останньої, пов'язаних з порушеннями міжнародного гуманітарного права та зобов'язань РФ як держави-окупанта, і запропонувала вирішити наявний спір шляхом звернення до Міжнародного суду ООН або до *ad hoc* арбітражу.

У цьому ж контексті Україна заявила, що так званий «Договір між Російською Федерацією та Республікою Крим про прийняття в Російську Федерацію Республіки Крим та утворення у складі Російської Федерації нових суб'єктів», вчинений 18 березня 2014 року у м. Москва, Російська Федерація, є нікчемним та не створює жодних міжнародно-правових наслідків, у тому числі для зміни територіальної належності окупованої частини території України, а саме – Автономної Республіки Крим та м. Севастополь. У відповідь російська сторона висловила позицію, що так звані «народи Криму» реалізували своє право на самовизначення і, проголосивши незалежність, приєдналися до Російської Федерації у відповідності до норм міжнародного права. Наявність спору, не дивлячись на кардинально протилежні позиції двох держав, як і пропозицію вирішити спір шляхом звернення до Міжнародного суду ООН або до *ad hoc* арбітражу російська сторона відкинула.

Крім того, Україна інформувала РФ про численні порушення останньою своїх зобов'язань в рамках *Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 року* та *Міжнародною конвенцією про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 року*. Позиція України виходить з того, що припинення порушень згаданих конвенцій з боку РФ створить необхідні передумови для відновлення суверенітету територіальності цілісності України у її міжнародно-визнаних кордонах.

Виходячи з вимог зазначених договорів, Україна запропонувала РФ провести переговори для вирішення наявного спору щодо тлумачення і застосування згаданих конвенцій. Даний етап є обов'язковою передумовою для подальшої передачі спору до Міжнародного суду ООН. Зокрема, проведено 5 раундів переговорів в рамках досудового врегулювання спору за *Міжнародною конвенцією про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 року* (Україна направила РФ запит про арбітраж 19 квітня 2016 року. Передбачений Конвенцією 6-місячний строк для створення арбітражу не буде

перериватися у зв'язку із тим, що сторони продовжують вести переговори), два раунди переговорів в рамках досудового врегулювання спору за *Міжнародною конвенцією про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 року* (третій раунд заплановано на початок осені ц.р.).

Ведеться робота в рамках *Угоди між Урядом України та Урядом РФ про взаємне заохочення та захист інвестицій 1998 року*, а також щодо захисту суверенних прав України як прибережної держави, гарантованих *Конвенцією ООН з морського права 1982 року* (11 серпня ц.р. відбудуться консультації з РФ щодо тлумачення та застосування Конвенції).

В рамках вищезгаданих інструментів Російська Федерація буде притягнута до відповідальності за численні жертви серед цивільного населення внаслідок збиття МН17, обстрілів житлових кварталів Маріуполя, Краматорська, Волновахи, терактів у Харкові та інших містах України. Російська Федерація також відповідатиме за здійснення системної і усвідомленої дискримінації прав кримських татар та інших людей, які протистоять окупаційному режиму в Криму.

Крім того, робота спрямована на відновлення порушених та узурпованих агресором прав України у прилеглих до Криму територіальному морі, акваторіях Чорного та Азовського морів та Керченської протоки, включаючи права на природні ресурси континентального шельфу.

У разі неможливості вирішення спорів за вищезгаданими міжнародними договорами шляхом переговорів Україна отримає право передати ці спори на розгляд до міжнародних судових або арбітражних інстанцій.

МЗС України

серпень 2016 року